مقاله پژوهشی

پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در نوجوانان

فریده ابراهیمی بجدنی[1]، دکتر پریناز بنی سی[2]

۱. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، گروه روانشناسی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

۲. استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، گروه روانشناسی، تهران، ایران.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره پنجم، شماره چهل و هفتم، شهریورماه ۱۳۹۹، صفحات ۱۶-۱

تاریخ وصول: ۱۳۹۹/۰۱/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۳/۱۳

چکیده

هدف از انجام این پژوهش پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در نوجوانان بود. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. حجم نمونه ۲۰۰ نفر از این دانش‌آموزان بر اساس فرمول پلنت از تاپاکینگ، فیدل و اولمن (۲۰۰۷) و به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب و به پرسشنامه تجربه قلدری-قربانی سایبری (CBVEQ) آنتیادو، کوکینوس و مارکوس (۲۰۱۶)، سیاهه پنج عاملی شده شخصیت (NEO-FFI) مک کری و کاستا (۲۰۰٤)، مقیاس تجدیدنظر شده هوش هیجانی (MSEIS) شاته و همکاران (۱۹۹۸) و سیاهه هوش معنوی (SISRI-24) کینگ (۲۰۰۸) پاسخ دادند. داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی با قلدری سایبری رابطه معنی‌داری وجود دارد (P<۰/۰۱). نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نیز آشکار کرد که ۷۳/۸٪ درصد از کل واریانس قلدری سایبری به‌وسیله ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی تبیین می‌شود. نتایج حاصل از این یافته‌ها به‌ضرورت توجه به ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در کاهش قلدری سایبری تأکید کرد.

واژه‌های کلیدی: قلدری سایبری، ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی، هوش معنوی

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

مقدمه

اینترنت[1] به‌تدریج قسمت زیادی از زندگی روزانه افراد به‌خصوص جوانان را اشتغال می‌نماید (چبی، کونگ، لیو و راتمن[2]، ۲۰۲۰) و دسترسی افراد به شبکه‌های اجتماعی مانند فیسبوک[3]، توییتر[4]، تلگرام[5] و ایستاگرام[6] (فرنچی، پوگی و تومایولو[7]، ۲۰۲۰) را تسهیل کرده و باعث می‌شود که افراد به‌واسطه استفاده از آن با دوستان و اطرافیان خود ارتباط برقرار کنند (هولنبائوق، فریس و کاسی[8]، ۲۰۲۰). افزون بر این مزایا که اینترنت و شبکه‌های اجتماعی برای کاربران آن‌ها دارد، استفاده بیش‌ازحد از آن می‌تواند باعث اعتیاد به آن شود (زیونوسکا، کارلسون، کارلسون، هریس و هریس[9]، ۲۰۱۹). بر این اساس افراد مبتلا به اعتیاد اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی مجازی، خشونت و قلدری[10] بالایی را هم در جهان واقعی و هم در جهان مجازی بروز می‌دهند (تودکوآ، لاهم و سیتیچای[11]، ۲۰۱۹). قلدری سایبری عموماً با استفاده از تجهیزات الکترونیکی و فناوری‌های جدید صورت می‌گیرد و عمده‌ترین خصیصه‌ی آن عدم وابستگی به ارتباط چهره به چهره بین قلدر و قربانی است. به‌عبارتی‌دیگر، قلدری سایبری به‌عنوان استفاده از فناوری ارتباطی الکترونیکی به‌منظور تهدید عمدی، آسیب‌رسانی، شرمسار کردن یا محرومیت اجتماعی دیگری تعریف می‌شود (پاچین و هیندوجا، ۲۰۰۶؛ به نقل از بشرپور و زردی، ۱۳۹۸). یکی از متغیرهایی که نقش مهمی در قلدری سایبری افراد دارد، ویژگی‌های شخصیتی[12] است (کیم، کلارک، دونلان و بورت[13] و همکاران، ۲۰۲۰؛ پابون-کاراسکو[14] و همکاران، ۲۰۲۰).

ویژگی‌های شخصیتی به مجموع ویژگی‌هایی که در وجود یک فرد تقریباً به‌طور دائم وجود دارند و موجب تمایز وی از سایرین می‌باشد. بر اساس نظریه صفات شخصیت کاستا و مک‌کری، شخصیت به اجزایی ازجمله روان‌رنجورخویی[15]، برون‌گرایی[16]،

1. internet
2. Chebbi, Koong, Liu & Rottman
3. facebook
4. twitter
5. telegram
6. instagram
7. Franchi, Poggi & Tomaiuolo
8. Hollenbaugh, Ferris & Casey
9. Zivnuska, Carlson, Carlson, Harris & Harris
10. cyber bullying
11. Tudkuea, Laeheem & Sittichai
12. charactristics personality
13. Kim, Clark, Donnellan & Burt
14. Pabón-Carrasco
15. neuroticism
16. extraversion

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

گشودگی نسبت به تجربه[۱]، مقبولیت[۲] و وظیفه‌شناسی[۳] که صفات نامیده می‌شود، تقسیم می‌گردد و تلاش می‌شود که رفتار شخص را با اندازه‌گیری صفات پیش‌بینی نماید. فرض اساسی دیدگاه صفات این است که انسان را می‌توان از نظر احتمال رفتار، احساسات، اندیشه و تفکر آن‌ها به طریقی خاص توصیف کرد (کاستا و مک‌کری، ۲۰۰٤). یکی از مهمترین عوامل شخصیتی از بین پنج عامل شخصیتی، روان‌رنجورخویی است که نقش مهمی در اعتیاد به اینترنت و قلدری سایبری دارد (روزگونجوک، رایان، کولجوس، تاهت و اسکات[٤]، ۲۰۱۹ به نقل از ویسی و دلقندی، ۱۳۹۸). افزون بر ویژگی‌های شخصیتی، متغیر دیگر که نقش پیش‌بینی در بروز قلدری سایبری دارد، هوش هیجانی[٥] است (بای، بای، هوانگ، هسوهه و وانگ[٦]، ۲۰۲۰).

هوش هیجانی به‌عنوان یک فرایند اطلاعاتی هیجانی که شامل درک درست هیجانات خود و دیگران، بیان درست هیجان و نظم سازگارانه هیجان در جهت افزایش مطلوبیت زندگی است، توصیف شده است؛ به عبارت دیگر هوش هیجانی که تاثیر معناداری بر سلامت، روابط و کار و عملکرد تحصیلی افراد دارد، تحت عنوان توانایی شناسایی، ابراز، درک و مدیریت و استفاده از هیجانات تعریف‌شده است (کوتسو، میکولاجسزاک، هرن، گریگوری و لیس[۷]، ۲۰۱۹). دارا بود مهارت‌های هوش‌هیجانی می‌تواند نوجوانان را در به‌کارگیری، تنظیم و بیان هیجان‌های خود و درک هیجان دیگران یاری بخشیده و رفتار قلدری آنان را در فضای مجازی کاهش دهد. همچنین از دیگر عوامل تأثیرگذار بر پیش‌بینی قلدری هوش معنوی[۸] افراد است که در پژوهش‌های قبلی اشاره‌ای به آن نشده است. هوش معنوی اشاره به تفکر انتقادی وجودی[۹]، تولید معنای شخصی[۱۰]، آگاهی متعالی[۱۱]، بسط حالت هوشیاری[۱۲] دارد. به‌عبارتی‌دیگر هوش معنوی به ظرفیت ماورایی، توانایی برای رسیدن به حالت‌های معنوی آگاهانه، توانایی برای سرمایه‌گذاری هرروزه فعالیت‌ها، رخدادها و روابط با احساسات روحانی، توانایی برای به‌کارگیری منابع معنوی برای حل مشکلات زندگی و ظرفیت درگیرشدن در رفتارهای پرهیزکارانه یا پرهیزکار بودن اشاره دارد (پیام، نگین‌تاجی، بلشیده، نگین‌تاجی و هاشمی، ۱۳۹۷). لذا از آنجایی در پژوهش‌های قبلی پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در

1. openness to experience
2. agreeableness
3. conscientiousness
4. Rozgonjuk, Ryan, Kuljus, Täht & Scott
5. emotional intelligence
6. Bai, Bai, Huang, Hsueh & Wang
7. Kotsou, Mikolajczak, Heeren, Grégoire & Leys
8. spiritual intelligence
9. Critical existential thinking
10. personal meaning production
11. transcendental awareness
12. conscious state expiation

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

نوجوانان موردپژوهش واقع نشده است، در راستای رفع این خلاء تحقیقاتی در این پژوهش به بررسی این سوال پرداخته‌شده است که آیا قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در نوجوانان قابل پیش‌بینی است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند. به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و بر طبق فرمول $n=50+8m$ از پلنت از تاپاکینگ، فیدل و اولمن[1] (۲۰۰۷) حجم نمونه ۱۵٤ نفر برآورد می‌شود. m نشان‌دهنده تعداد متغیرهای پیش‌بین است. شخصیت (۵ عامل)، هوش هیجانی (٤ عامل) و هوش معنوی (٤ عامل) درمجموع ۱۳ متغیر پیش‌بین در این پژوهش در نظر گرفته شده است. ازآنجایی‌که احتمال افت آزمودنی‌ها و ناقص بودن برخی پرسشنامه‌های (داده‌های گمشده، پرت و دورافتاده) وجود دارد تعداد ٤٦ نفر بیشتر انتخاب و حجم نمونه تعداد ۲۰۰ نفر انتخاب شد. ازجمله اصول رعایت شده اخلاقی بر اساس انجمن روان‌شناسی آمریکا[2] عدم تضییع حقوق دانش‌آموزان در پژوهش و رعایت حقوق انسانی آن‌ها بود. توضیح به افراد شرکت‌کننده در پژوهش که مشارکت در تحقیق برای آن‌ها خطرناک نبوده و یا حداقل خطر را دارد. توضیح کامل و مفید برای دانش‌آموزان برای آماده کردن پژوهش، کسب رضایت آگاهانه از آن‌ها، اختیاری بودن پژوهش در اختیار قرار دادن نتایج در صورت تمایل به دانش‌آموزان از دیگر اصول اخلاقی رعایت شده در این پژوهش بود. جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌ها در سطح توصیفی و استنباطی عمل شد. در سطح آمار استنباطی جهت بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره به روش همزمان استفاده شد. ابزار تجزیه‌وتحلیل داده‌ها نرم‌افزار SPSS نسخه ٢٤ بود.

ابزار پژوهش

پرسشنامه تجربه قلدری-قربانی سایبری[3] (CBVEQ) آنتیادو، کوکینوس و مارکوس[4] (۲۰۱٦): این پرسشنامه شامل ٢٤ سوال است که نمره‌گذاری آن در طیف ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود به این صورت که به هرگز ۱ نمره، یک یا دو بار ۲ نمره، بعضی‌اوقات ۳ نمره، اکثر مواقع ٤ نمره و هرروز ۵ نمره داده می‌شود. در داخل ایران برای بررسی قابلیت اعتماد پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده‌شده است که ضریب قلدری سایبری ۰/۷۵، قربانی سایبری ۰/۷۸ و کل پرسشنامه محاسبه‌شده است. همچنین اعتماد پرسشنامه به روش بازآزمایی بررسی‌شده است که ضریب همبستگی به فاصله ۱ هفته برای قلدری سایبری ۰/٦۳ و قربانی سایبری ۰/٦۹ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (بشرپور و زردی، ۱۳۹۸). سازندگان مقیاس برای بررسی اعتماد پرسشنامه از آلفای کرونباخ

1. Tabachnick, Fidell & Ullman
2. American Psychological Association
3. Cyber-Bullying/Victimization Experiences Questionnaire (CBVEQ)
4. Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden & Dornheim

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

استفاده کرده‌اند که ضرایب برای سایبری ۰/۸۹ و قربانی سایبری ۰/۸۰ به‌دست‌آمده است و اعتبار عاملی پرسشنامه را بررسی و شاخص رمزی ۰/۰۳۱ و معنادار به دست آورده‌اند (آنتیادو، کوکینوس و مارکوس، ۲۰۱٦). در یک پژوهش دیگر برای تائید اعتماد پرسشنامه آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به‌دست‌آمده است (آنتیادو، کوکینوس و فانتی[1]، ۲۰۱۹). در پژوهش حاضر اعتبار پرسشنامه با آلفای کرونباخ بررسی شده است که ضریب ۰/۸٦ به‌دست‌آمده است.

سیاهه پنج عاملی شده شخصیت[2] (NEO-FFI) مک کری و کاستا[3] (۲۰۰٤): این سیاهه شامل ٦۰ سؤال و پنج عامل شخصیتی روان‌پروری با سوالات ۱، ٦، ۱۱، ۱٦، ۲۱، ۲٦، ۳۱، ۳٦، ٤۱، ٤٦، ۵۱ و ۵٦؛ برون‌گرایی با سوالات ۲، ۷، ۱۲، ۱۷، ۲۲، ۲۷، ۳۲، ۳۷، ٤۲، ٤۷، ۵۲ و ۵۷؛ گشودگی نسبت به تجربه با سوالات ۳، ۸، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۳، ۳۸، ٤۳، ٤۸، ۵۳ و ۵۸؛ مقبولیت با سوالات ٤، ۹، ۱٤، ۱۹، ۲٤، ۲۹، ۳٤، ۳۹، ٤٤، ٤۹، ۵٤ و ۵۹؛ وظیفه‌شناسی با سوالات ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵، ٤۰، ٤۵، ۵۰، ۵۵ و ٦۰ را اندازه‌گیری می‌شوند. تمامی سوالات این سیاهه، به‌صورت پنج گزینه‌ای طیف لیکرت پاسخ داده می‌شوند و هر سوال، امتیازی بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می‌دهد (فرناندز-دل-ریو، راموس-ویلاگراسا و برادا[4]، ۲۰۲۰). به این صورت که کاملاً موافقم ۵ نمره، موافقم ٤ نمره، بی‌تفاوت ۳ نمره، مخالفم ۲ نمره و کاملاً مخالفم ۱ نمره تعلق می‌گیرد (اورتت[5] و همکاران، ۲۰۲۰). در داخل ایران اعتبار پرسشنامه با آلفای کرونباخ بررسی و ضریب ۰/۸۵ محاسبه‌شده است (ویسی و دلقندی، ۱۳۹۸). همچنین در یک پژوهش دیگر ضرایب آلفای کرونباخ برای روان‌رنجورخویی ۰/٦۹، برون‌گرایی ۰/۷٤، گشودگی نسبت به تجربه ۰/۷٦، مقبولیت ۰/۷۹ و وظیفه‌شناسی ۰/۷۸ به‌دست‌آمده است (ابراهیم‌پور دلاور، خالق‌خواه و زاهد بابلان، ۱۳۹۸). در خارج کشور روایی همگرایی سیاهه ویژگی‌های شخصیتی با خودکارآمدی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون برای وظیفه‌شناسی ۰/۹٤، مقبولیت ۰/۹۳، برون‌گرایی ۰/۹۱، گشودگی نسبت به تجربه ۰/۹۱ و روان‌رنجورخویی ۰/۹۵ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (دالپه، دمرس، ورنر-فیلون و والرند[6]، ۲۰۱۹). در یک پژوهش دیگر برای بررسی اعتبار سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضرایب در دامنه ۰/٦۰ تا ۰/۸۳ گزارش‌شده است (روگووسکا[7]، ۲۰۲۰). در پژوهش حاضر اعتبار سیاهه با آلفای کرونباخ بررسی شده است که ضریب ۰/۷۵ به‌دست‌آمده است.

1. Fanti
2. Neo Five-Factor Inventory (NEO-FFI)
3. McCrae & Costa
4. Fernández-del-Río, Ramos-Villagrasa & Barrada
5. Ortet
6. Dalpé, Demers, Verner-Filion & Vallerand
7. Rogowska

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

مقیاس تجدیدنظر شده هوش هیجانی[1] (MSEIS) شاته[2] و همکاران (۱۹۹۸): این مقیاس توسط شاته و همکاران (۱۹۹۸) تهیه‌شده است و توسط آستین، ساکلوفسکی، هوانگ و مک کنی[3] (۲۰۰٤) تجدیدنظر شده است و شامل ۳۳ سوال است. همچنین این مقیاس ٤ مؤلفه تنظیم هیجانات[4] با سوالات ۲، ۷، ۹، ۲۱، ۲۵، ۲۹، ۳۰، ۳۳، ۳۷ و ۳۸؛ استفاده از هیجانات در حل مسائل[5] با سوالات ۳، ۱۲، ۱۵، ۱۸، ۲٤، ۲٦ و ۳۵؛ ارزیابی هیجانات در خود و دیگران[6] ٦، ۱۹، ۲۲، ۳۱، ۳٦، ۳۹ و ٤۰ و ادراک و فهم هیجانات ۱، ٤، ۵، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱٤، ۱٦، ۱۷، ۲۰، ۲۳، ۲۷، ۲۸، ۳۲، ۳٤ و ٤۱ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری مقیاس در طیف ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود به این صورت که به کاملاً مخالفم ۱ نمره، مخالفم ۲ نمره، نظری ندارم ۳ نمره، موافقم ٤ نمره و کاملاً موافقم ۵ نمره داده می‌شود. سوالات ۳، ٤، ٦، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱٤، ۱۷، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲٤، ۲۵، ۲٦، ۲۸، ۳٤، ۳۵، ۳۹، ٤۰ و ٤۱ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. ضرایب همبستگی مقیاس هوش هیجانی شوت و همکاران (۱۹۹۸) با مقیاس پنج عاملی شده مک کری و کاستا[8] (۲۰۰٤) در دامنه ۰/۲٤ تا ۰/٤۱ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است که نشان دهنده روایی همگرایی-واگرایی مقیاس هوش هیجانی است (محمدمحمدی و اورکی، ۱۳۹٤). در یک پژوهش دیگر برای بررسی قابلیت اعتماد مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضرایب برای تنظیم هیجان ۰/۷۹، ارزیابی هیجانات در خود و دیگران ۰/۷۵، کاربرد هیجان ۰/٦٤ و کل سوالات ۰/۷۸ گزارش‌شده است (رجبی، علیمرادی و مرادی، ۱۳۹٦). در خارج از کشور برای بررسی قابلیت اعتماد مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب کل سوالات ۰/۸۲ محاسبه‌شده است (دمیرسیوگلو، اوگه، فوسولار، سویک، نازلیگول و اوسیلیک[9]، ۲۰۱۸). در یک پژوهش دیگر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به‌دست‌آمده است (اسزکزسنیاک و استروچالسکا[10]، ۲۰۲۰). در پژوهش حاضر اعتبار مقیاس با آلفای کرونباخ بررسی شده است که ضریب ۰/۹۱ به‌دست‌آمده است.

سیاهه هوش معنوی[11] (SISRI-24) کینگ[12] (۲۰۰۸): این سیاهه ۲٤ سوال دارد و ٤ مؤلفه تفکر انتقادی وجودی با سوالات ۱، ۳، ۵، ۹، ۱۳، ۱۷ و ۲۱؛ تولید معنای شخصی با سوالات ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹ و ۲۳؛ آگاهی متعالی با سوالات ۲، ٦، ۱۰، ۱٤، ۱۸، ۲۰ و

1. Modified Schutte Emotional Intelligence Scale (MSEIS)
2. Schutte
3. Austin, Saklofske, Huang & McKenney
4. regulation of emotions
5. utilization of emotions
6. appraisal of emotions In yourself and others
7. Neo Five-Factor Inventory (NEO-FFI)
8. McCrae & Costa
9. Demircioğlu, Öge, Fuçular, Çevik, Nazlıgül & Özçelik
10. Szcześniak & Strochalska
11. spiritual intelligence self-report inventory (SISRI-24)
12. King

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

۲۲؛ بسط حالت هوشیاری با سوالات ٤، ۸، ۱۲، ۱٦ و ۲٤ را اندازه‌گیری می‌کند (انتونس، سیلوا و اولیورا[1]، ۲۰۱٦). مقیاس پاسخگویی پنج درجه‌ای است به این صورت که کاملاً موافقم ٤ نمره، موافقم ۳ نمره، نظری ندارم ۲ نمره، مخالفم ۱ نمره و کاملاً مخالفم ۰ نمره تعلق می‌گیرد (دوه، کامالدن، گئوک، ایوب و اسماعیل[2]، ۲۰۱۸). در یک پژوهش که برای بررسی اعتبار سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده شده است ضریب ۰/۹۵ ذکرشده است که بیانگر اعتبار بسیار بالای سیاهه هوش معنوی است (حسینی، زردشتیان و کریمی ۱۳۹۷). همچنین در یک پژوهش برای بررسی روایی سیاهه هوش معنوی از روایی همگرایی استفاده شده است که ضریب همبستگی پیرسون با سیاهه راهبردهای مقابله‌ای اندلز و پارکر (۱۹۹٤) ضریب همبستگی ۰/۸۲ و با سیاهه چندبعدی کمال‌گرایی[3] هویت، فلت، ترونبول-دونووان و میکائیل[4] (۱۹۹۱) ضریب همبستگی ۰/۵۳ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (موسوی مقدم، ظهیری خواه و باورصادجانی، ۱۳۹۵). در یک پژوهش دیگر آلفای کرونباخ سیاهه هوش معنوی ۰/۷۳ و روایی همگرایی سیاهه هوش معنوی با سیاهه اشتیاق شغلی اسچافلی و بیکر (۲۰۰۱) ضریب همبستگی پیرسون ۰/۲۳ و با سیاهه تعهد سازمانی ماودی استیرز و پورتر (۱۹۷۹) ضریب همبستگی ۰/۳۵ و معنی‌دار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (پیام، نگین تاجی، بلشیده، نگین‌تاجی و هاشمی، ۱۳۹۷). در خارج کشور برای برآورد روایی همگرایی از سیاهه‌ی رضایت از زندگی پاوت و داینر (۱۹۹۳) به طور همزمان استفاده شده که ضرایب همبستگی این دو سیاهه تفکر انتقادی وجودی ۰/۲۹، تولید معنای شخصی ۰/٦۲، آگاهی متعالی ۰/۳۷، بسط حالت هوشیاری ۰/۲۱ به‌دست‌آمده است (چان و سیو[5]، ۲۰۱٦). در یک ضریب آلفای کرونباخ برای کل سوالات ۰/۹۲ به‌دست‌آمده است (آلن، املوند، کوزدرونکیوسز، بایر، بلند[6]، ۲۰۱۸). همچنین در پژوهشی دیگر برای بررسی اعتبار سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب آلفای کرونباخ برای کل سوالات ۰/۹۲ به‌دست‌آمده است (آلن، بایر، بلاند و املوند[7]، ۲۰۱۹). در پژوهش حاضر اعتبار سیاهه با آلفای کرونباخ بررسی شده است که ضریب ۰/۷۵ به‌دست‌آمده است.

1. Antunes, Silva & Oliveira
2. Dev, Kamalden, Geok, Ayub & Ismail
3. Multidimensional Perfectionism Scale (MPS)
4. Hewitt, Flett, Turnbull-Donovan & Mikail
5. Chan & Siu
6. Allen, Emlund, Kozdronkiewicz, Bayer & Bland
7. Allen, Bayer, Bland & Emlund

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

یافته‌ها

توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی سن و معدل افراد نمونه را نشان داد که میانگین سن افراد نمونه ۱۶/۹۶ و میانگین معدل آن‌ها ۱۶/۷۵ بود.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی و نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار	آماره KS	معناداری	کجی	کشیدگی
قلدری سایبری	۲۸/۹٤	۳/۹۹۷	۰/۱۹٦	۰/۰۰۱	۱/۲۹٦	۱/۳٦۱
روان‌رنجورجویی	۲۵/٤۲	۱۵/۱۵۵	۰/۳٦۳	۰/۰۰۱	۰/٦۲۱	-۱/٤۷۸
برون‌گرایی	۳۰/٤۹	٤/۳۱٤	۰/۱۷۷	۰/۰۰۱	-۰/۳۵۵	-۱/۱٦٤
گشودگی	۲۹/۹۷	٤/٦٤۰	۰/۲٤۹	۰/۰۰۱	۰/۰٦۵	-۱/۱۲٤
مقبولیت	۲۷/٦۷	۳/٦۸٤	۰/۲۱۷	۰/۰۰۱	۰/۳۳۷	-۰/۵۸۷
وظیفه‌شناسی	۲۹/۰۳	۳/۳۵۱	۰/۱۷۲	۰/۰۰۱	-۰/۲۱۰	-۰/٤۷٦
هوش هیجانی	۷٤/۱۰	۱٤/۸٦۵	۰/۲۱۲	۰/۰۰۱	-۰/٦۳۸	-۰/۹۸٤
هوش معنوی	۵۳/۵٤	۱۳/٦٦۲	۰/۲٦۳	۰/۰۰۱	-۰/۸۰۰	-۰/۸۷٤

نتایج جدول ۱- آزمون کلموگروف اسمیرنوف تک نمونه‌ای را نشان می‌دهد که همان‌گونه که مشاهده می‌شود توزیع نمرات متغیرهای پژوهش نرمال نیست. از آنجایی سطوح معناداری آماره‌های نرمال بودن کوچکتر از ۰/۰۵ هستند (P<۰/۰۵)، لذا توزیع نمرات دارای توزیع نرمال نیست. با این تعداد نمونه معناداری آزمون کلموگروف بسیار عجیب نیست؛ زیرا آزمون کلموگروف به حجم نمونه وابسته است و در نمونه‌های زیاد به‌اشتباه عدم نرمالی را نشان می‌دهد. لذا در داده‌های با حجم زیاد از کجی[1] و کشیدگی[2] برای بررسی نرمال بودن استفاده می‌شود نه کلموگروف اسمیرنوف. برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای مشاهده‌شده در پژوهش حاضر از دو شاخص رایج برای بررسی نرمال بودن، شامل کجی و کشیدگی استفاده شد که قدر مطلق ضریب کجی و کشیدگی برای متغیرهای پژوهش باید به ترتیب کمتر از ۳ و کمتر از ۱۰ باشد (بیرن[3]، ۲۰۰۱؛ کاملی و یوسفی، ۱۳۹۸). در این پژوهش کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش به ترتیب کمتر از ۳ و کمتر از ۱۰ بودند. لذا توزیع نمرات دارای توزیع نرمال است، بر این اساس می‌توان از آزمون‌های پارامتریک ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره استفاده نمود و لذا برای پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۲ و ۳ آمده است.

1. skewness
2. kurtosis
3. Byrne

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

جدول ۲. نتایج ماتریس همبستگی پیرسون بین ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی با قلدری سایبری

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸
۱-قلدری سایبری	۱							
۲-روان‌رنجورجویی	۰/۸۰٥**	۱						
۳-برون‌گرایی	-۰/٦٥۰**	-۰/۸٦٥**	۱					
٤-گشودگی	-۰/٤۷۳**	-۰/٦٥۳**	۰/٦٤۳**	۱				
٥-مقبولیت	-۰/۲۲۳**	-۰/۳۹۰**	۰/۳۹۹**	۰/۷۲۲**	۱			
٦-وظیفه‌شناسی	-۰/۳۸۳**	-۰/٥۳٦**	۰/٥۸۱**	۰/۸۳۷**	۰/٦۸۹**	۱		
۷-هوش هیجانی	-۰/٦۹٤**	-۰/۸٥۰**	۰/٦۷٥**	۰/٦۸۷**	۰/۳۸٦**	۰/٥۷۷**	۱	
۸-هوش معنوی	-۰/۷۳۱**	-۰/۸۱۰**	۰/٦۰٤**	۰/٤۷۹**	۰/۲۰۲**	۰/۳۹۱**	۰/۷٥۲**	۱

**معنادار در سطح ۰/۰٥

بر اساس جدول ۲- نتایج ماتریس ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی با قلدری سایبری رابطه معنی‌داری وجود دارد. ازآنجایی‌که بین متغیرهای پژوهش همبستگی معنادار وجود دارد، این امر ادامه تحلیل را ممکن می‌سازد. لذا برای پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی از رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است که نتایج در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. نتایج ضرایب رگرسیون چندمتغیره قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معناداری
	B	خطای استاندارد	ضریب بتا (β)		
ثابت (Constant)	۲۱/٥۰٦	۳/٦۹۲	-	٥/۸۲٦	۰/۰۰۱
روان‌رنجورجویی	۰/۲۱۸	۰/۰۲۹	۰/۸۲۸	۷/٤۸۳	۰/۰۰۱
برون‌گرایی	-۰/۱٤۳	۰/۰۷٦	-۰/۱٥٤	-۲/۸۸٦	۰/۰٤۱
گشودگی	-۰/۳۷۲	۰/۰۹۰	-۰/٤۳۲	-٤/۱۲۲	۰/۰۰۱
مقبولیت	-۰/۱۷٦	۰/۰٦۲	-۰/۱۷۰	-۲/۲۳۷	۰/۰٤۸
وظیفه‌شناسی	-۰/۱۱۹	۰/۸٥	-۰/۱۸۳	-۲/۱٦۲	۰/۰٤۷
هوش هیجانی	-۰/٤٤۷	۰/۰٦٥	-۰/٦٦۱	-٦/۸٦۷	۰/۰۰۱
هوش معنوی	-۰/٤٤۲	۰/۰٦۰	-۰/٥۰۹	-۷/۳۳۲	۰/۰۰۱

R=۰/۸٥۹ ؛ R^2 =۰/۷۳۸ ؛ تعدیل‌شده R^2 = ۰/۷۲۸؛ F=۷۷/۱٦۲

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

با توجه نتایج به‌دست‌آمده از جدول فوق ۷۳/۸ درصد از واریانس قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی تبیین می‌شود. لذا می‌توان گفت قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی پیش‌بینی می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی در نوجوانان بود. یافته‌ها نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی با قلدری سایبری رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نیز آشکار کرد که واریانس قلدری سایبری به‌وسیله ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و هوش معنوی تبیین می‌شود. این نتیجه به‌دست‌آمده با نتایج تحقیقات کیم، کلارک، دونلان و بورت و همکاران (۲۰۲۰)، پابون-کاراسکو و همکاران (۲۰۲۰) و بای، بای، هوانگ، هسوهه و وانگ (۲۰۲۰) همسویی دارد. در تبیین نقش پیش‌بینی کننده ویژگی‌های شخصیتی بر قلدری سایبری می‌توان گفت شخصیت پیش‌بین قدرتمند بسیاری از رفتارها و رویدادهای مهم زندگی است. رویکردهای طول عمری نسبت به مطالعه شخصیت و بروندادهای مهم زندگی به طور گسترده مورداستفاده قرار می‌گیرد و به ما در فهم رویدادهای مرتبط باشخصیت فرد کمک می‌کند (عطادخت، زردی گیگلو و لاله، ۱۳۹۷). افراد روان رنجورخو، شناخت غیر سازشی دارند که احتمال گرایش آن‌ها را به قلدری در فضای مجازی را افزایش می‌دهد. روان‌رنجورخوها اشخاص واکنشی هستند که هیجان‌های منفی بیشتری نسبت به دیگران تجربه می‌کنند، این اشخاص به هرگونه محرکی واکنش نشان می‌دهند. درمجموع تجربه عواطف منفی چون ترس و غم، دستپاچگی، عصبانیت، کمرویی، احساس گناه و نفرت از ویژگی‌های افراد روان رنجورخو است. آن‌ها درجه انطباق ضعیف‌تری با دیگران دارند و از نظر عاطفی بی‌ثبات هستند، آن‌ها از گمنامی در فضای مجازی بهره می‌برند و اضطراب و تنش‌های زندگی خود را از طریق قلدری سایبری تعدیل می‌کنند. افراد روان‌رنجورخو به دلیل عدم توانایی جهت درگیر شدن با چالش‌ها و مشکلات به صورت کارآمد و فعال، گرایش و وابستگی بیشتری به اینترنت پیدا می‌کنند و چالش‌ها و مشکلات خود به شکل طریق قلدری سایبری نشان می‌دهند. از سوی دیگر روان‌رنجورخویی شامل احساس‌های منفی مانند عصبانیت، ناراحتی، دستپاچگی، باورهای نامعقول و غیرواقع بینانه، کنترل بسیار کم تکانه‌ها در مقابل نیازها، احساس ناامنی، تنیدگی، اضطراب، افسردگی، خصومت و آسیب‌پذیری است؛ بنابراین این احتمال وجود دارد که افراد روان آزرده، در مقایسه با افراد عادی، توانایی کمتری برای برقراری رابطه مستقیم داشته باشند و بیشتر ترجیح دهند به طور غیرمستقیم و از طریق اینترنت به رابطه با دیگران بپردازند؛ همچنین آن‌ها توانایی پایینی برای مقابله با چالش‌های زندگی روزمره دارند و برای فرار از مشکلات و فراموشی و دوری از آن‌ها خود را بیشتر با اینترنت سرگرم کنند (رستمی، اردلان، احمدیان و مهدی‌آبادی، ۱۳۹۵) و قلدری و رفتارهایی را که در زندگی عادی روزمره نمی‌توانند انجام دهند در فضای مجازی انجام می‌دهند.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

افراد برون‌گرا دارای رفتاری گرم و دوستانه، مردم‌دوست، جسور، فعال، در جستجوی تهییج و دارای هیجان‌های مثبت‌اند (رستمی، اردلان، احمدیان و مهدی‌آبادی، ۱۳۹۵). این افراد اعتمادبه‌نفس بالایی دارند و از مراوده مستقیم با دیگران لذت می‌برند و دیگران را دوست دارند، این ویژگی‌ها سبب می‌شود کمتر به قلدری سایبری گرایش داشته باشند. گشودگی نسبت به تجربه میزان علاقه افراد به‌تازگی و کسب تجربه‌های جدید را نشان می‌دهد. چنین افرادی معمولاً فرورفتن در لاک خود و وابستگی به ابزارهایی چون اینترنت را دوست ندارند. افراد دارای ویژگی گشودگی باقدرت تخیل، کنجکاوی زیادی که نسبت به امور دارند بیشتر ترجیح می‌دهد به‌جای سرگرمی با اینترنت با تجربیات واقعی درگیر باشند (بهادری خسروشاهی و هاشمی نصرت آباد، ۱۳۹۰). افراد با درجه بالای گشودگی آن‌قدر درگیر کسب تجربه‌های جدید هستند و مدام برای خود موقعیت‌های یادگیری فراهم می‌آورند و از آن لذت می‌برند و دوست دارند این لذت را با دیگران نیز سهیم شوند که جایی برای قلدری به‌ویژه قلدری سایبری برای آن‌ها باقی نمی‌ماند. مراقبت، نوع‌دوستی و مهربانی از خصوصیات افراد سازگار و با ویژگی شخصیتی مقبولیت است که در مقابل خصومت و اختلاف با دیگران و خودمحوری قرار دارد. افراد فاقد ویژگی مقبولیت از حمایت اجتماعی محروم‌اند و فشار روانی بیشتری را نیز تحمل می‌کنند و برای جبران این فشارهای روانی به قلدری گرایش دارند و ازآنجایی‌که قلدری سایبری ضربه کمتری به آن‌ها می‌زند و کمتر واکنش منفی دیگران را به دنبال دارد، به قلدری سایبری می‌پردازند. وظیفه‌شناسی نیز با خود نظم دهی، تلاش برای پیشرفت، سعی دررسیدن به هدف و شایستگی تعریف می‌شود. بنابراین ثبات فرد در وظیفه‌شناسی و مسؤولیت، خود باعث می‌شود بیشتر بر روی اهداف خود متمرکز باشد (بهادری خسروشاهی و هاشمی نصرت‌آباد، ۱۳۹۰)، منطقی است که چنین شخصی گرایشی به قلدری سایبری نداشته باشد زیرا قلدری سایبری وقت مفید وی را ضایع می‌کند و فرصت بالندگی را از وی سلب می‌کند.

در تبیین پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس هوش هیجانی می‌توان گفت افرادی که از توانایی بالایی از هوش هیجانی برخوردار هستند، از طریق دستکاری ویژگی‌های شناختی و رفتاری موجب ارتقای قدرت ابراز هیجان در خود می‌شوند. توانایی هوش هیجانی به افراد این امکان را می‌دهد که چگونه روابط میان فردی معناداری داشته باشند، بتوانند با دیگران به‌درستی و بدون مشکل ارتباط برقرار کنند و توانایی‌های خود را ارزیابی کنند و این پدیده‌ای کاملاً مرتبط با ابراز هیجان صحیح آن‌ها است. همچنین هوش هیجانی نوعی فراتوانایی است که مشخص می‌کند چگونه بتوانیم از سایر مهارت‌های خود ازجمله ضریب هوشی به بهترین وجه استفاده کنیم. فردی که از توانایی بالایی در هوش هیجانی برخوردار هستند قادر خواهند بود شناخت احساسات خویش و دیگران را بهبود بخشیده و خودکارآمدی، کنترل هیجانات و تنظیم هیجان را در خود افزایش داده و توانایی اداره مطلوب خلق‌وخو و افزایش توان حل مسئله و بهره‌برداری از هیجانات را در خود داشته باشد (نریمانی، عیوضی و ابوالقاسمی، ۱۳۹۳). منطقی است چنین شخصی قلدری سایبری سطح پایین‌تری داشته باشد. در تبیین پیش‌بینی قلدری سایبری بر اساس هوش معنوی می‌توان گفت هوش معنوی

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

می‌تواند تأثیرات باارزشی بر باورها و نگرش فرد بگذارد تا بتواند با دشواری‌های زندگی بهتر رویارو شود (کمال‌جو، نریمانی، عطادوخت و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵) و کمتر دست به اقدامات ناپخته‌ای چون قلدری سایبری بزند. معنویت و عقاید معنوی ازلحاظ درون‌فردی، فرد را قادر می‌سازد که از جهت فیزیولوژیکی، شناختی و عاطفی خشم خود را کنترل کند و به قلدری کمتری بپردازد. از لحاظ بین فردی، اعمال معنوی شرایطی را ایجاد می‌کند که فرد در هنگام خشم به خدا توجه کند و به‌جای قلدری به‌ویژه قلدری سایبری به کنترل خشم به شیوه مطلوب بپردازد.

ازآنجاکه پژوهش حاضر در میان دانش‌آموزان دختر شهر تهران صورت گرفته به دلیل نقش احتمالی عوامل زمینه‌ای، در خصوص تعمیم نتایج بایستی بااحتیاط عمل شود. ناتوانی در کنترل شرایط مکانی یکسان برای تکمیل پرسشنامه‌ها توسط آزمودنی‌ها یکی از محدودیت‌های موجود در این پژوهش بود. برای رفع این محدودیت پژوهش‌های مشابه در مورد پسران و دختران به طور همزمان و در سایر شهرها و فرهنگ‌های دیگر نیز اجرا شود. در پژوهش‌های آینده از طرح‌های ترکیبی (کیفی و کمی)، حجم نمونه بالاتر و روش‌های پیچیده‌تر آماری که امکان تحلیل عمیق‌تر و نتیجه‌گیری بهتر را فراهم می‌کنند، استفاده شود. دستاوردها و پیامدهای این پژوهش را می‌توان در دو سطح نظری و عملی مطرح کرد. در سطح نظری، یافته‌های پژوهش می‌توانند با تبیین نقش پیش‌بین ویژگی‌های شخصیتی، هوش هیجانی و معنوی به گسترش دانش در زمینه عوامل مؤثر بر قلدری سایبری کمک کنند. همچنین، نتایج پژوهش حاضر می‌تواند راهگشای پژوهش‌های جدیدتر به‌منظور گسترش دانش روان‌شناختی در زمینه عوامل مؤثر بر شکل‌گیری قلدری سایبری شود. در سطح عملی، از یافته‌های این پژوهش می‌توان در جهت تدوین برنامه‌ها و مداخله‌های آموزشی درمانگری در سازمان‌های ذی‌ربط جهت طراحی مداخلاتی به بهبود قلدری سایبری دانش‌آموزان دختر کمک شود و مشاوران خانواده و روانشناسان بالینی می‌توانند بر این اساس از نتایج این پژوهش استفاده کنند.

منابع

- ابراهیم‌پور دلاور، حسینعلی؛ خالق‌خواه، علی؛ و زاهد بابلان، عادل. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های مدیریت تعارض معلمان مقطع دبیرستان شهرستان بابل. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۲۰ (۲)، ۸۹-۷۸.
- بشرپور، سجاد؛ و زردی، بهمن. (۱۳۹۸). خصوصیات روان‌سنجی مقیاس تجربه قلدری- قربانی سایبری در دانش آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه*، ۸ (۱)، ۵۷-۴۳.
- بهادری خسروشاهی، جعفر؛ و هاشمی نصرت‌آباد، تورج. (۱۳۹۰). رابطه سبک‌های دل‌بستگی، راهبردهای مقابله‌ای و سلامت روانی با اعتیاد به اینترنت، *فصلنامه علمی و پژوهشی روانشناسی تحولی*، ۸(۳۰)، ۱۸۸-۱۷۷.
- پیام، مهدی؛ نگین‌تاجی، صدیقه؛ بلشیده، کیومرث؛ نگین‌تاجی، مجید؛ و هاشمی، سید اسماعیل. (۱۳۹۷). رابطه هوش معنوی، قدردانی، تعهد سازمانی و اشتیاق شغلی با رفتار شهروندی سازمان. *پژوهش‌های روانشناسی بالینی و مشاوره*، ۸ (۱)، ۳۶-۲۱.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

- حسینی، مریم؛ زردشتیان، شیرین؛ و کریمی، جواد. (۱۳۹۷). تبیین رابطه هوش معنوی و پرخاشگری باملاحظه نقش میانجی تاب‌آوری در بین کنگ فو کاران آسیایی. *مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۵* (۱)، ۶۲-۵۵.
- رجبی، سوران؛ علیمرادی، خدیجه؛ و مرادی، نزهت الزمان. (۱۳۹۶). رابطهی ساختاری بهزیستی معنوی و رضایت زناشویی با نقش واسطه ای هوش هیجانی و تمایزیافتگی خود. *فصلنامه روش‌ها و مدل‌های روانشناختی، ۸* (۲)، ۴۹-۱۹.
- رستمی، چنگیز؛ اردلان، آسو؛ احمدیان، حمزه؛ و مهدی آبادی، سیدمهدی. (۱۳۹۵). بررسی اعتیاد به اینترنت بر اساس پنج عامل شخصیتی در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان. *مجله علوم پزشکی زانکو، ۱*(۱)، ۷۳-۶۵.
- عطادخت، اکبر؛ زردی گیگلو، بهمن؛ و لاله، حدیثه. (۱۳۹۷). خصوصیات روانسنجی پرسشنامه پنج عامل شخصیت برای کودکان-فرم کوتاه. *فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۱۴*(۴۸)، ۱۲۶-۱۰۳.
- کاملی، شیلان؛ و یوسفی، فریده. (۱۳۹۸). رابطه ارزش‌های فرهنگی با نشاط ذهنی: نقش واسطه‌ای خودکارآمدی. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری، ۱۱*(۱)، ۱۲۷-۱۰۸.
- کمال‌جو، علی؛ نریمانی، محمد؛ عطادوخت، اکبر؛ و ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۵). پیش‌بینی روابط فرازناشویی بر اساس هوش معنوی، هوش اخلاقی، رضایت زناشویی و استفاده از شبکه‌های مجازی اجتماعی با نقش تعدیل کنندگی جنسیت. *دو فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، ۶*(۲)، ۶۷-۳۹.
- محمدمحمدی، بی‌تا؛ و اورکی، محمد. (۱۳۹۴). پیش‌بینی هوش هیجانی دانش‌آموزان بر پایه ویژگی‌های شخصیتی آنان. *پژوهش‌های کاربردی در روانشناسی تربیتی، ۲* (۵)، ۸۷-۷۸.
- موسوی مقدم، سیدرحمت اله؛ ظهیری خواه، ندا؛ و باورصادجانی، آرزو. (۱۳۹۵). پیش‌بینی رابطه بین هوش معنوی و کمال‌گرایی با راهبردهای مقابله‌ای در بین دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر شوش. *فصلنامه علوم پزشکی، ۲۶* (۱)، ۶۰-۵۶.
- نریمانی، محمد؛ عیوضی، نسرین؛ و ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش هوش هیجانی در پیشگیری از گرایش دانش‌آموزان به سوءاستفاده از مواد. *اعتیادپژوهی*، ۸(۳۰)، ۱۹-۹.
- ویسی، سعید؛ و دلقندی، علیرضا. (۱۳۹۸). نقش ممیزی ویژگی‌های شخصیتی در تشخیص دانش آموزان دارای اعتیاد به اینترنت (آزمون سه مدل شخصیتی کاستا-مک کری، هگزاکو و جایگزین زاکرمن-کلمن). *پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، ۴* (۳۸)، ۳-۱.
- Allen, M., Bayer, K., Bland, T., & Emlund, M. (2019). Exploring Nursing Students' Resilience and Spirituality in an End-of-Life Care Simulation. *Creating Healthy Work Environments, 1* (1), 1-7.
- Allen, M., Emlund, M., Kozdronkiewicz, M., Bayer, K., & Bland, T. (2018). Exploring the Relationship between Nursing Students' Resilience and Spirituality in a Critical Care, End-Of-Life Care Simulation. *Palliat Med Care, 5* (2), 1-6.
- Antoniadou, N., Kokkinos, C. M., & Fanti, K. A. (2019). Traditional and Cyber Bullying/Victimization Among Adolescents: Examining Their Psychosocial Profile Through Latent Profile Analysis. *International Journal of Bullying Prevention, 1* (2), 85-98.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

- Antoniadou, N., Kokkinos, C. M., & Markos, A. (2016). Development, construct validation and measurement invariance of the Greek cyber-bullying/victimization experiences questionnaire (CBVEQ-G). *Computers in Human Behavior*, *65*, 380-390.
- Antunes, R. R., Silva, A. P., & Oliveira, J. (2018). Spiritual Intelligence Self-Assessment Inventory: Psychometric properties of the Portuguese version of SISRI-24. *Journal of Religion, Spirituality & Aging*, *30* (1), 12-24.
- Austin, E. J., Saklofske, D. H., Huang, S. H., & McKenney, D. (2004). Measurement of trait emotional intelligence: Testing and cross-validating a modified version of Schutte et al.'s (1998) measure. *Personality and individual differences*, *36* (3), 555-562.
- Bai, Q., Bai, S., Huang, Y., Hsueh, F. H., & Wang, P. (2020). Family Incivility and Cyberbullying in Adolescence: A Moderated Mediation Model of Hopelessness and Emotional Intelligence. *Computers in Human Behavior*, 106315.
- Byrne, B. M. (2001). Structural equation modeling with AMOS, EQS, and LISREL: Comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International journal of testing*, *1*(1), 55-86.
- Chan, A. W., & Siu, A. F. (2016). Application of the Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-24) Among Hong Kong University Students. *International Journal of Transpersonal Studies*, *35* (1), 3.
- Chebbi, P., Koong, K. S., Liu, L., & Rottman, R. (2020). Some observations on internet addiction disorder research. *Journal of Information Systems Education*, *11* (3), 3.
- Dalpé, J., Demers, M., Verner-Filion, J., & Vallerand, R. J. (2019). From personality to passion: The role of the Big Five factors. *Personality and Individual Differences*, *138*, 280-285.
- Demircioğlu, Z. I., Öge, B., Fuçular, E. E., Çevik, T., Nazlıgül, M. D., & Özçelik, E. (2018). Reliability, Validity and Turkish Adaptation of Self-Directed Learning Scale (SDLS). *International Journal of Assessment Tools in Education*, *5* (2), 235-247.
- Dev, R. D. O., Kamalden, T. F. T., Geok, S. K., Ayub, A. F. M., & Ismail, I. A. (2018). Spiritual intelligence on health behaviours among Malaysian university students in a Malaysian public university: The mediating role of self-efficacy. *Malaysian Journal of Movement, Health & Exercise*, *7* (2).
- Endler, N.S., & Parker, J.D. (1994). Assessment of multidimensional coping: Task, emotion, and avoidance strategies. *Psychol Assess*, *6* (1), 50.
- Fernández-del-Río, E., Ramos-Villagrasa, P. J., & Barrada, J. R. (2020). Bad guys perform better? The incremental predictive validity of the Dark Tetrad over Big Five and Honesty-Humility. *Personality and Individual Differences*, *154*, 109700.
- Franchi, E., Poggi, A., & Tomaiuolo, M. (2020). Social media for online collaboration in firms and organizations. In *Information Diffusion Management and Knowledge Sharing: Breakthroughs in Research and Practice* (pp. 473-489). IGI Global.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *3* (3), 464.
- Hollenbaugh, E. E., Ferris, A. L., & Casey, D. J. (2020). How Do Social Media Impact Interpersonal Communication Competence?: A Uses and Gratifications Approach. In *The Psychology and Dynamics Behind Social Media Interactions* (pp. 137-163). IGI Global.
- Kim, M., Clark, S. L., Donnellan, M. B., & Burt, S. A. (2020). A multi-method investigation of the personality correlates of digital aggression. *Journal of Research in Personality*, *85*, 103923.
- King, D, B. (2008). Rethinking clams of spiritual intelligence: A definition, model, and measure. MA Thesis, Trent University, Canada, Ontario
- Kotsou, I., Mikolajczak, M., Heeren, A., Grégoire, J., & Leys, C. (2019). Improving emotional intelligence: a systematic review of existing work and future challenges. *Emotion Review*, *11* (2), 151-165.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2004). A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. *Personality and individual differences*, *36* (3), 587-596.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2004). A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. *Personality and individual differences*, *36* (3), 587-596.
- Ortet, G., Pinazo, D., Walker, D., Gallego, S., Mezquita, L., & Ibáñez, M. I. (2020). Personality and nonjudging make you happier: Contribution of the Five-Factor Model, mindfulness facets and a mindfulness intervention to subjective well-being. *PLOS ONE*, *15* (2), e0228655.
- Pabón-Carrasco, M., Ramirez-Baena, L., Jiménez-Picón, N., Ponce Blandón, J. A., Martínez-Montilla, J. M., & Martos-García, R. (2020). Influence of personality traits and its interaction with the phenomenon of bullying: multi-centre descriptive study. *International journal of environmental research and public health*, *17*(1), 172.
- Rogowska, A. M. (2020). Personality differences between academic team sport players and physical education undergraduate students. *Physical education of students*, *24* (1), 55-62.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and individual differences*, *25* (2), 167-177.
- Szcześniak, M., & Strochalska, K. (2020). Temperament and Sense of Coherence: Emotional Intelligence as a Mediator. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17* (1), 219.
- Tudkuea, T., Laeheem, K., & Sittichai, R. (2019). Development of a causal relationship model for cyber bullying behaviors among public secondary school students in the three southern border provinces of Thailand. *Children and Youth Services Review*, *102*, 145-149.
- Zivnuska, S., Carlson, J. R., Carlson, D. S., Harris, R. B., & Harris, K. J. (2019). Social media addiction and social media reactions: The implications for job performance. *The Journal of social psychology*, 1-15.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]

based personality characteristics, emotional cyber bullying The prediction of intelligence and spiritual intelligence in adolescents

Abstract

The purpose of this study was to prediction of cyber bullying based personality characteristics, emotional intelligence and spiritual intelligence in adolescents. The descriptive- correlation method was used. The statistical population consists of all the female students' high school Tehran city in year academic 2018-2019. In this study, according to cluster sampling method, 200 adolescent by formula Plant of Tabachnick & Fidell (2007) were selected as samples and they were asked to fill in the yber-bullying/victimization experiences questionnaire (CBVEQ) of Antoniadou, Kokkinos and Markos (2016), neo five-factor inventory (NEO-FFI) of McCrae and Costa (2004), modified Schutte emotional intelligence scale (MSEIS) of Schutte and et al (1998) and spiritual intelligence self-report inventory (SISRI-24) of King (2008). The data were analyzed by tests of Pearson correlation and multivariate regression by enter method. Findings showed that there was significant correlation between personality characteristics, emotional intelligence and spiritual intelligence with cyber bullying (P<0/01). Regression analyses also revealed that 73/8% of variance of cyber bullying was explained by personality characteristics, emotional intelligence and spiritual intelligence. Result revealed that personality characteristics, emotional intelligence and spiritual intelligence are essential in effectuating cyber bullying.

Keywords: *cyber bullying, personality characteristics, emotional intelligence, spiritual intelligen*

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-24]